

FILMŠULA, Kosovelov dom Sežana, petek, 12. oktober 2018 ob 15h

GAJIN SVET

Slovenija, 90 min, 2018

Režija: Peter Bratuša

Scenarij: Peter Bratuša, Špela Levičnik Oblak

Direktor fotografije: Mirko Pivčević

Montaža: Tomislav Pavlic

Produkcija: Felina Films

Igralci/-ke: Tara Milharčič, Sebastian Cavazza, Jana Zupančič, Neža Smolinsky, Lotos Vincenc Šparovec, Anže Gorenc, Ajda Smrekar, Gitica Jakopin, Primož Pirnat, Judita Zidar, Boris Ostan, Manca Dorrer, Katja Ogrin, Miha Brajnik, Štefan Kušar

Nagrade: Nagrada otroške žirije – Sarajevo 2018, nagrada na Buzz@teen – Motovun 2018.

KRATKA VSEBINA IN OCENA

Enajstletna Gaja živi skupaj z očetom Petrom in štirinajstletno sestro Teo, potem ko se njena mama Nina pridruži organizaciji Zdravniki brez meja v Liberiji. Peter se mora postaviti v novo drugačno vlogo očeta, kjer mora prevzeti več odgovornosti. Pri tem mu pomaga Gaja, pomaga pa tudi svojemu sošolcu Maticu, želi pa pomagati tudi Tei in njeni prijateljici Daši, ki se zapleteta v svet spletnih prevar.

Razveseljujoče je, da imamo v Sloveniji na ogled nov celovečerni film za otroke oz. mladino, ki z drugimi filmi v zadnjem obdobju precej uspešno zapolnjuje vrzel od časa, ko so nas najbolj zabavali *Kekec* (Jože Gale, 1951), *Vesna* (František, Čap, 1953), otroci iz filmov *Sreča na vrvi* (Jane Kavčič, 1977) in *Poletje v školjki* (Tugo Štiglic, 1988) ter mladostniki iz *To so gadi* (1977). V zadnjem obdobju opažamo porast filmov za najmlajša občinstva: *Pojdi z mano* (Igor Šterk, 2016), *Gremo mi po svoje* (Miha Hočevar, 2010), *Košarkar naj bo* (Boris Petković, 2017); a od vsega je vendarle najbolj pomembno to, kako kakovostni so slovenski filmi za otroke in mlade.

Film *Gajin svet* se uspešno bojuje s formulo filma za otroke oz. družine, v kakršnem ne sme manjkati nemalo zapletov v družinskem krogu, problemov z odraščanjem in z vrstniki oz. s šolo; vključevati pa mora vsaj en ključni izziv za protagoniste, ki vodi celotni ritem filma. Pri tem filmu se režiser Peter Bratuša odloči, da je ključni zaplet spletno prevarantstvo, v katerega zabrede Gajina pubertetniška sestra. Ob tem pa žal malce razočaran opažam, da je za voljo režiserjeve želje doseči avanturističnost

filma, na stran postavljen aspekt družine – še več, ta je le na hitro in celo površno razdelan, četudi bi ločitev staršev vendarle potrebovala nekaj več pozornosti in subtilnosti. A če to uspemo spregledati – in se prepustimo Gajinemu svetu prepojenem z otroško vznesenostjo in radostjo –, lahko filmu vseeno dodelimo znak uspešnosti, saj ga poleg lepega ritma krepijo sproščeni dialogi (ti. naravni) in solidna igra celotnega igralskega kolektiva. Slutiti je tudi, da bomo v kratkem videli nadaljevanje Gajinih dogodivščin. Kaj bo Gajin prihodnji izziv?

TEME ZA RAZMISLEK

FILM ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE

Že v vrsti prejšnjih Filmšulinih gradivih smo tematizirali, kakšne so razlike med ti. otroškim filmom in filmom za otroke, a če na kratko ponovim – prve filme naredijo otroci in druge profesionalci za otroke. Film za otroke je močno povezan s podžanrom filma za družine. Gre za logično vez, saj otrok še ne more boriti svoje samostojnosti do odraslosti, kar pa je ključna esenca filmov za mlade. Pri *Gajinem svetu* resda imamo zaplete, ki klasično presegajo imaginarij filmov za otroke (manekenstvo, kraja indentitete pedofilija) – in bi zatorej lahko koketirali s filmom za mlade, zaradi svoje izrazite lahkotnosti in enostavne kompleksnosti, tega pola podžanrske opredelitve še ne presega. Bolj lahko govorimo, da je ravno zahtevnejša tema filma – nevarnosti rabe spleta, zanimiva tudi za starejša občinstev, pri čemer pa se ponovno soočimo z nekaj naivnosti, ki se jo konstruira za namen otroškega občinstva.

S čem bi lahko rekli, da je film resnično namenjen za otroke? Kako je to v filmu videno? Kako se reče podžanru filmov za mlade, kjer je osnovno gibalno odraščanje protagonistov in njihovo soočanje z mlado odraslostjo (gre za angleški izraz)? Če bi razmišljali nekoliko dalje in ta film označili za »televizijskega«, kaj bi mislili s tem – kaj določa televizijski film?

SLOVENSKI FILM

Ali veste s katerim letom se je pričelo filmsko ustvarjanje v Sloveniji? In kdo je avtor prvih filmskih posnetkov?

Gre za Karola Grossmanna iz Ljutomera, ki je prvi film v Sloveniji posnel leta 1905. Koliko let je to po prvem filmu na splošno? Zgodovina slovenskega filma je precej zanimiva – priporočam vam, da si preberete pregledni članek dr. Matica Majcna, kjer na kratko povzema vse ključne mejnike v razvoju filma pri nas: <https://madaboutfilm.si/slovenski-film/>.

NEVARNOSTI IN PREVARE NA SPLETU

Osrednja tema filma je opozoriti otroke na nevarnosti, ki jih prinaša splet, kjer se vsakdo lahko pretvarja, da je nekdo drug ali druga, kjer se lahko dogajajo prevare, kraje identitet in sklepanje prijateljstev z namenom pridobivanja osebnih informacij. Lahko pa se zgodijo tudi ogrožanje varnosti otrok in mladostnikov. Glede tega bodi previdni tudi vi in se še dodatno obrnite po nasvet ali se informirajte pri: www.safe.si > pogledajte si posebej pripravljeno učno gradivo: <https://safe.si/gradiva/gradiva-za-ucitelje/gajin-svet-ucna-ura-po-ogledu-filma>. Ne pozabite pa tudi, da imate na voljo tudi Tom telefon vsak dan med 12. in 20. uro na brezplačni številki 116 111, kamor se lahko obrnete po pomoč, nasvet ali pogovor – o vsem, kar vas muči, ne samo glede uporabe spleta.

ŠE NEKAJ FILMOV

Ne joči, Peter (France Štiglic, 1964), *Dolina miru* (France Štiglic, 1956), *Čisto pravi gusar* (Anton Tomašič, 1987), *Maja in vesoljček* (Jane Kavčič, 1988), *Kekec* (Jože Gale, 1951), *Srečno, Kekec!* (Jože Gale, 1963), *Vesna* (František, Čap, 1953), *Sreča na vrhovi* (Jane Kavčič, 1977) *Poletje v školjki* (Tugo Štiglic, 1988), *To so gadi* (1977), *Pojdi z mano* (Igor Šterk, 2016), *Gremlini* (Miha Hočevar, 2010), *Košarkar naj bo* (Boris Petković, 2017), *Ko zorijo jagode* (Rajko Ranfl, 1978), *Nepopisan list* (Jane Kavčič, 2000), *Tea* (Hanna A. W. Slak, 2007).